

Rønnebæksholm almanak

På Rønnebæksholm står 2021 i tidens tegn – vi fejrer 700 års jubilæum. Året vil bære præg af, at vi forholder os til stedets plads i tiden, både bagud og fremadrettet. Rønnebæksholm er et mikrounivers, hvor tider mødes, en lille kulturel biotop, midt i omgivelser i bevægelse.

「 1 3 2 1 」
R B H
「 2 0 2 1 」

1600

Kom, maj, du søde, milde! Det er Renæssance, det er forår, vi er som født på ny! Men der er udsigt til endnu et århundrede, som både byder på udvikling og på kapitler, vi helst ville have været foruden. Begge dele præger stadig vores kultur og vores interaktion med andre kulturer.

I 1600-tallets første halvdel var den driftige Christian den 4. ved magten i Danmark. Tiden var præget af krige og konflikter, men også af fremskridt og merkantile ambitioner. Udviklingen af handelsbyer i Christian den 4.'s kongedømme ses tydeligst aftegnet i det nuværende København, hvor byens opbygning og markante bygningsværker som Rosenborg, Rundetårn, Børsen og bydelene Christianshavn og Nyboder stadig bærer præg af tiden. Der virkede ikke til at være grænser for udvikling og fremskridt. Det gik, som for andre søfartsnationers vedkommende, så vidt som til oprettelsen af handelsstationer og kolonier i fjerne dele af verden. Det Ostindiske Kompagni grundlagdes i 1616 efter hollandsk forbillede, og kolonien Trankebar i 1618. I forlængelse af denne udvikling, og som en del af historien, står perioden 1660-1848, efter Christian den 4.'s død i 1648, som et dystert monument over menneskers hovmod. I denne periode kom den aggressive verdenshandel som bekendt til også at omfatte handel med mennesker.

Renæssancen opfattes som en bro mellem Middelalderen og moderne tid. En overgang. Men tiden er ikke bare cirkulær som årstiderne eller lineær som udviklingen. Den er begge dele. Fortidens beslutninger kan ikke lægges bag os, men følger med og er en del af det fundament, vi står på. Således også jorden. I 1600-tallet kom videnskaben til den erkendelse, at jordkloden til stadighed er under udvikling og at landskabet ændrer sig. Tiden er både cirkulær, og fremadskridende. En af tidens fremtrædende forskere var Niels Stensen (1638-1686), som via anatomiske studier, først

af mennesket og den menneskelige hjerne og siden af fossiler, grundlagde geologien. Han kunne efter grundige studier konkludere, at jorden er opbygget af lag, og at man i disse lag kan aflæse tidens gang. Vi står bogstavelig talt på fortiden samtidig med, at landskabet ændrer sig og jorden udvikler sig. Stensen blev hermed grundlægger af den geologiske videnskab.

I 1660 lå landet i ruiner efter krigene mod svenskerne, og det lykkedes Frederik den 3. at indføre enevælde, bl.a. fordi adelen havde været elendig til krigsførelse. Kun borgernes indsats havde reddet København, og kongen var populær i befolkningen. Fremgange i kongerigets store handelsbyer stoppede også for Næstveds vedkommende i midten af 1600-tallet. Udover svenskekrigenes hærgen skyldtes det helt konkret, at havnen sandede til og lagde en alvorlig dæmper på Næstved som vigtig handelsposition. På Rønnebæksholm slap vi 1500tallet med godsejer Caspar Paslichs bortgang i 1597. Casper Paslich havde bygget en ny herregård, hvor de nuværende bygninger står. Hans søn Frederik overtog Rønnebæksholm og blev ansat som embedsmænd for Christian den 4. Slægten Paslich ejede Rønnebæksholm frem til 1646, hvor dårlig økonomi bød Frederiks søn, der havde overtaget efter faren, at sælge. Den nye ejer af Rønnebæksholm blev admiral Pros Mund (1644-1723) og hans hustru Edel Johansdatter Urne.

Opgang og nedgang, medgang og modgang. Livet! Omkring 1680 skrev Thomas Kingo (1634-1703) salmen "Sorrig og glæde", oprindeligt under titlen "Hver har sin skæbne", som poetisk peger på tilværelsens modsætninger i en tone af håb!

**Sorrig og glæde de vandre til hobe,
lykke, ulykke de gange på rad
Medgang og modgang hinanden tilræbe,
solskin og skyer de følges og ad
Jorderigs guld,
er prægtig muld
Himlen er ene af salighed fuld**

Den fælles fortælling Rønnebæksholm modtager meget gerne bidrag til den historie, vi alle er fælles om. Hvis du har materiale, viden eller anden information, der kan kaste yderligere lys over Rønnebæksholm og stedets plads i historien, tager vi imod med kyshånd. Bidrag sendes til: info@roennebaeksholm.dk

Hvad er en almanak? Kort fortalt – ordet stammer fra middelalderlatin *almanachus*, måske via græsk fra koptisk *alemenichiaka*, muligvis fra arabisk *al-manakh*, og betyder 'tavle som angiver Solens og Månens daglige positioner'. En almanak er normalvis en bog med kalender og forskellige astronomiske oplysninger, ofte indeholder den også enkle fortællinger eller andre kulturelle, religiøse eller meteorologiske oplysninger knyttet til de enkelte dage, måneder eller årstider.